

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΛΑΠΗΘΟΥ, τόμ. IV (1950—1977), έτησία έκδοσις τῆς Κοινότητος Λαπήθου Κύπρου.

Ἄμέσως μετὰ τὴν κηταπάτησιν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἐδάφους τῆς Λαπήθου ἤρξατο ἡ έκδοσις αὕτη τῆς Κοινότητος ὡς μέσον ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς συσπειρώσεως τῶν τέκνων τῆς, τὸ κυριώτερον ὕπλον διὰ τὴν ἐδαφικὴν τῆς κωμοπόλεως ἀπελευθέρωσιν καὶ ἀποκατάστασιν. Ὁ παρῶν τόμος περιέχει διάφορα ἄρθρα, μετὰξὺ τῶν κυριωτέρων δὲ εἶναι ἡ ἐξιστόρησις τῆς Μέσης Ἐκπαιδύσεως ἐν Λαπήθῳ κατὰ τὰ ἔτη 1910—1935 ἐκ τῶν διασωθέντων ἀρχείων, ἐνῶ τὰ ἀρχεῖα διὰ μετὰ τὸ 1935 ἔτη δέον νὰ θεωρηθῶν ἐξαφκνισθέντα μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Τούρκων τοῦ 1974.

Ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν στοιχείων τῶν ἐτῶν 1910 ἕως 1935 διαφαίνεται ὁ πόθος τῶν κατοίκων πρὸς μὀρφωσιν καὶ ὁ ζῆλος αὐτῶν πρὸς ἔδρυσιν Ἄνωτέρας Ἑλληνικῆς Σχολῆς ἐκ τοῦ ὕστερήματος τῶν κατοίκων, προθύμων πρὸς εἰσφορὰν χάριν τῆς Παιδείας. Εἶναι ἡ λαχτᾶρα ὄλων τῶν παλαιῶν ὑποδοῦλων πρὸς ἔδρυσιν Ἑλληνικῶν σχολείων, οἷαν πρὸ 40 ἐτῶν διεπίστωσα ἐρευνῶν τὰ ἀρχεῖα τοῦ Γυμνασίου Ἐδέσσης, ὅταν ἀνέγνωσα τὸ πρακτικὸν πολλῶν κατοίκων συνταχθέν κατὰ μίαν Κυριακὴν τοῦ 1970 μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, δι' οὗ ἀπεφάσιζον οὗτοι νὰ εἰσφέρουν πάντες διὰ νὰ ἰδρυθῆ σχολεῖον πρὸς διδασκαλίαν τῆς γλώσσης καὶ τῆς σοφίας «τῶν πατέρων μας». Καὶ νὰ σημειωθῆ ὅτι τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν τὰ ὀνόματα ἦσαν ολαβόμορφα.

Μετὰξὺ τῶν λοιπῶν ἄρθρων ἰδιαιτέρως ἀξιοπρόσεκτον εἶναι ἄρθρον τοῦ Κ. Π. Κύρρη, τοῦ καὶ κυρίως ὑπευθύνου τῶν Χρονικῶν, περὶ τοῦ τοπωνυμίου *Λιχύροι*, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῇ βάσει ἀξιοπροσέκτου τεκμηριώσεως θεωρεῖ προερχόμενον ἐκ τοῦ «Διθύριου», ἤτοι διθύρων σπηλαίων, ἐν τῶν ὁποίων κεῖται ἐγγύτατα τῶν *Λιχύρων* καὶ παρὰ τὸ ὁποῖον ἔχει κτισθῆ ναὸς τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τοῦ Δρακοντοκτόνου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΜΗΝΑ ΑΛΕΞΙΑΔΗ, Ἡ λαογραφικὴ κληρονομιά τῆς Καρπάθου. Ἀνάτ. «Δωδεκανησιακὰ Χρονικά», τόμ. Δ', Ἀθῆναι 1978, σελ. 20.

Εἰς τὸ βραχὺ αὐτὸ μελέτημα ὁ συγγραφεὺς ἀναφερόμενος εἰς τὸ ὑπὸ διαφόρων συλλογῶν συγκομισθὲν λαογραφικὸν ὕλικὸν τονίζει τὴν ἀνάγκην νὰ μελετηθῆ τὸ πολύτιμον αὐτὸ ὕλικόν, προβαίνει δὲ καὶ αὐτὸς εἰς παρουσιάσιν δειγμάτων τοῦ ὕλικου τοῦ κατὰ τὴν ταξινομίαν Ν. Πολίτη. Οὕτω παρουσιάζει ἀποσπάσματα ἀπὸ δημοτικὰ τραγούδια χαρακτηριστικοῦ ποιητικοῦ κάλλους, μαντινάδες καὶ μοιρολόγια καὶ ἐξάγει τὴν ἐπικρατοῦσαν ποικιλίαν τῶν μέτρων, ἰαμβικοῦ 15 συλλάβου καὶ 11 συλλάβου, τροχαϊκοῦ 8 συλλάβου κ. ἄ., ἐκ τῆς ὁποίας τεκμαίρεται ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν οἰκειότης τῶν Καρπαθίων. Παρουσιάζει δείγματα μύθων, παροιμιῶν καὶ παροιμιωδῶν διηγήσεων ἀρχαίῳθεν παραδεδομένων («οἱ Καρπάσιοι τὸν λαγῶν», Ἀριστοτέλης), σκωπτικῶν διηγήσεων καὶ αἰνιγμάτων, μαρτυρούντων τὴν πνευματικὴν ἐγρήγορσιν τῶν κατοίκων. Ἀναφέρεται ἐπίσης ὁ σ. μετὰ παραδειγμάτων εἰς πλεῖστα εἶδη λαϊκῶν ἐκδηλώσεων, εὐχὰς, κατάρας, ἐπαφδούς, χαριεντισμοὺς ἐπὶ ποικίλων περιπτώσεων. καὶ περιγράφει ἔθιμα, ἀρχιτεκτονικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν οἰκῆσεων, εἶδη ἐνδύσεως, κεντημάτων, ὕφαντῶν καὶ τῶν ἰδιαζόντων ἐν τῇ νήσῳ εἰδῶν φαγητοῦ. Ὁ σ. καταλήγει εἰς συστάσεις πρὸς διαφύλαξιν τοῦ